

Mustafa Yeneroğlu
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim YUMAKLI tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğünün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 20.11.2025

Mustafa YENEROğLU
İstanbul Milletvekili

Son dönemde Türkiye'den yurt dışına ihraç edilen taze gıda ürünlerinde yasaklı pestisit kalıntıları tespit edilmesi nedeniyle bu ürünlerin geri çevrildiği yönünde haberler kamuoyunda artarak devam etmektedir. Uzmanlar pestisitlerdeki aktif maddelerin önemli bir bölümünün toksik özellik taşıdığını; bu maddelere maruz kalmanın prostat kanseri, lenfomalar, lösemi ve meme kanseri gibi ciddi hastalıklarla güçlü biçimde ilişkili olduğuna dikkat çekmektedir.

Avrupa Birliği'nin Gıda ve Yem için Hızlı Uyarı Sistemi (RASFF) verilerine göre Türkiye, 2025 yılının ilk dokuz ayında pestisit kaynaklı 384 bildirimle en çok ürünün geri çevrildiği ülke konumundadır. Yalnızca meyve ve sebzelerde pestisit ve aflatoksin nedeniyle yapılan bildirim sayısı 169 olup; pestisit kaynaklı uyarıların %57'si (98 bildirim) "ciddi risk" kategorisinde değerlendirilmiştir. Nitekim haberlere göre, geçtiğimiz üç haftada Türkiye'den Avrupa'ya gönderilen nar, incir gibi toplam 42 ürün 'zehir' ve 'kanserojen' madde tespiti gerekçesiyle iade edilmiştir.

Diğer yandan Greenpeace tarafından İstanbul'da zincir marketler ve semt pazarlarından alınan 155 örnek üzerinde yapılan çalışmada ürünlerin %61'inde çoklu pestisit, %31,6'sında ise hormonal sistem bozucu, nörolojik gelişimi etkileyen, kanserojen ya da üreme sağlığı açısından tehdit oluşturan en az bir pestisit kalıntısı tespit edilmiştir.

Ayrıca Greenpeace tarafından açılan dava sonucunda Ankara 5. İdare Mahkemesi, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın 2022–2024 arasında gerçekleştirdiği 246 bin 946 pestisit denetiminin sonuçlarını kamuoyundan gizlemesini hukuka aykırı bularak işlemleri iptal etmiştir. Buna rağmen söz konusu sonuçların kamuoyu ile paylaşılmadığı görülmektedir.

Türkiye'de üretilen taze gıdaların yaklaşık %10'unun ihraç edildiği, ihracata ayrılan ürünlerin daha özenli üretildiği, iç pazara sunulan ürünlerin ise pestisit denetim sonuçlarının açıklanmadığı yönündeki iddialar ise tüketici sağlığı açısından ayrıca kaygı vericidir. Bu tablo hem ihracatımızın itibarını zedelemekte hem de halk sağlığı bakımından ciddi soru işaretlere yol açmaktadır.

TBMM Halkla İlişkiler Binası

4. Kat, Oda: B 404 Bakanlıklar/Ankara

Tel.: +90 (312) 420 56 62- 63 Faks: +90 (312) 420 22 12

Mustafa Yeneroğlu
İstanbul Milletvekili

Bu bağlamda;

1. 2024 yılından bu yana yurt dışına ihraç edilen gıda ürünlerinden kaç tanesi pestisit kalıntısı nedeniyle geri çevrilmiştir? Geri çevrilen ürünlerin türleri, miktarları ve menşe bölgeleri nelerdir?
2. AB tarafından “ciddi risk” veya “kabul edilemez risk” nedeniyle geri gönderilen ürünlerin akıbeti nedir? Bu ürünlerin iç piyasaya sunulup sunulmadığına ilişkin Bakanlığımızca bir inceleme yapılmış mıdır? Yapıldıysa bulgular nelerdir?
3. İç pazarda satışa sunulan gıda ürünlerinde pestisit kalıntısı analizleri ne sıklıkla yapılmaktadır? Bu denetimlerin şeffaf biçimde kamuoyuyla paylaşılması yönünde bir uygulama mevcut mudur?
4. Son 5 yılda pestisit kalıntısı tespiti amacıyla kaç denetim gerçekleştirilmiştir? Bu denetimlerde tespit edilen uygunsuzlukların oranı nedir? Uygunsuzluklar karşısında uygulanan idari yaptırımlar, toplatma işlemleri veya yasaklamalar nelerdir?
5. Mahkeme kararına rağmen açıklanmayan 2022–2024 Kalıntı Eylem Planı ve pestisit denetim sonuçlarının ne zaman kamuoyuyla paylaşılması planlanmaktadır? Bu raporların düzenli ve erişilebilir bir platform üzerinden yayımlanması planlanmakta mıdır?
6. Türkiye’de kullanımı yasaklanmış pestisitlerin gıda ürünlerinde hâlen tespit edilmekte midir? Denetimlerde bu maddelerin tespiti hâlinde izlenen süreç, yaptırımlar ve sorumluluk mekanizmaları nelerdir?
7. Pestisit kullanımının azaltılmasına yönelik ulusal politika ve eylem planları hangi aşamadır? Ekolojik tarım, iyi tarım uygulamaları ve organik üretim yöntemlerine geçişi destekleyen teşvikler nelerdir?
8. Pestisitlerin insan sağlığı ve çevre üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla Bakanlığınız, Sağlık Bakanlığı ve üniversitelerle iş birliği içinde düzenli bir bilimsel araştırma ve halk sağlığı izleme programı yürütmekte midir? Varsa kapsamı nedir?
9. Çiftçilerde ve tarım işçilerinde pestisit maruziyetine bağlı zehirlenme vakalarına ilişkin Bakanlığınızda kayıtlı istatistikler nelerdir? Bu vakaların önlenmesine yönelik eğitim, koruyucu ekipman ve izleme programları uygulanmakta mıdır?
10. Pestisit kullanımının azaltılması ve alternatif üretim yöntemlerinin yaygınlaştırılması amacıyla yürütülen uluslararası iş birlikleri, projeler ve fon destekleri nelerdir? Bu projelerin kapsamı, bütçesi ve uygulama sonuçları kamuoyuyla paylaşılmış mıdır?

TBMM Halkla İlişkiler Binası

4. Kat, Oda: B 404 Bakanlıklar/Ankara

Tel.: +90 (312) 420 56 62- 63 Faks: +90 (312) 420 22 12